

1 ♂ 21 Oct. '29 — 19 Sept. '30 — 2 Oct. '30 — 10 Oct. '30 — 27 Dec. '30 — 30 Dec. '30 — 8 Jan. '31.

Van de overige 6 terugvangsten had de volgende de langste tusschenruimte:

15 Jan. '30 — 16 Nov. '30.

De meeste terugvangsten geschieden in de najaars- en wintermaanden, in welke de vogels hunne z.g. zwervtochten maken.

Parus coeruleus coeruleus (L.) — Pimpelmee.

Van de 31 geringden waren 5 juv. vogels. Voor deze soort geldt in hoofdzaak het bij de vorige soort opgemerkte, doch waren de terugvangsten niet zoo menigvuldig, n.l. 5:

17 Dec. '29—19 Dec. '30, 31 Dec. '29—31 Maart '30—18 Oct. '30, 5 Aug. '30—9 Sept. '30, 29 Aug. '30—9 Sept. '30, 14 Oct. '30—3 Dec. '30.

(!Wordt vervolgd).

J. P. BOUWMA, L. J. KLEIN en Dr. J. C. KOCH.



BOEKBESPREKING.

Koenen. Endepols. Verklarend Handwoordenboek der Nederlandsche Taal (tevens vreemde-woorden-tolk). Groningen: J. B. Wolters, Uitgevers-Maatschappij, 1244 p.p. geb. f 5.60. Zeventiende vermeederde druk.

Inderdaad een multum in parvo. En toch ook een „vermeederde” druk. Maar hoe meer de uitgever vermeedert, des te meer gaat de gebruiker vragen. Over het algemeen is het werk ruim opgevat en de definities voor zoover ik die beoordeelen kan, goed. Dus een uitstekend woordenboek. Intusschen mag ik wel enkele opmerkingen maken. De vlinders zijn er no al bekaaid afgekomen. Zulke „populaire” dieren als atalanta, citroenvlinder, dagpauwoog worden niet vermeld. Ook is het niet juist om spanners „kleine vlinders” te noemen, denk maar eens aan *Geometra papilionaria*. Goudwespen zijn niet „goudkleurig”. Ammonieten, belemnieten en *Ichthyosaurus* verschijnen behoorlijk op het appèl, maar trilobieten, calamiet, sigillariën, lepidodendron ontbreken. Hormonen en vitamines worden wel vermeld en dat is heel juist, want nog onlangs hoorde ik een viertal tramconducteurs er in hun wachthuisje met stelligheid over spreken, maar die zullen nu straks ook willen weten van „chromosomen” en „mendenen” twee woorden, die we tevergeefs zoeken in ons woordenboek, evenals mijn lievelingsboom, onze Gingko. Oeros zou ik niet willen definieeren als „wilde stier”. Waarom wel dame-jeanne en niet demijohn, wel baardzwijn maar niet baardvogel. Ook mis ik Piet van Vliet. Wel A. V. R. O. maar niet A. V. R. O. S. en niet A. V. M. O. wel A. J. C. maar niet A. N. W. B. Dat heb je er nu van, wanneer je gaat uitbreiden. Een hellend vlak.

JAC. P. TH.

W. TOLSMA. 's-Gravenhage als Vogelstad, 180 p. p. rijk geïllustreerd. 's-Gravenhage, N. V. H. P. Leopolds Uitgevers-Maatschappij 's Gravenhage. Ingen. f 3.75. Geb. f 4.50.

Ik hoor u mompelen: „nog al duur voor 180 pagina's”. Maar daarvoor hebt u dan ook een aardig actueel vogelboek, rijk geïllustreerd met het beste werk van een half dozijn van onze beste vogelfotografen. En Tolsma vertelt heel eenvoudig, hoe de Hagenaar van zijn vogelwereld kan genieten en betreft ook een flink stuk van de omgeving in zijn werk, zoowel het strand als de buitenplaatsen en het polderland. Zoo komt hij tot 84 soorten van broedvogels voor den Haag en omgeving en dat lijkt nog al veel. Dat is echter een tamelijk normaal getal, dat zoowat uitkomt voor elk gebied met een dagwandeling tot straal. Ga dat maar eens na voor Amsterdam. Alkmaar, Den Bosch, Zwolle, Oldenzaal, Groningen, Buitenzorg, Semarang, Soerabaya. Dit tusschen twee haakjes.

Het gemeentebestuur van den Haag heeft de goede gedachte gehad, dit boek als geschenk beschikbaar te stellen voor leerlingen bij het verlaten van de lagere school. De kinderen kunnen ook nog andere boeken kiezen, maar toonen wijselijk een voorkeur voor dit prachtwerkje. De zaak der vogelbescherming wordt daar uitmuntend door gebaat.

JAC. P. TH.

KARL HAENEL: *Unsere heimischen Vögel und ihr Schutz*. 8°, geb. 250 p.p. Rijk geïllustreerd, Würzburg bei H. Stürtz. A. G.

Dit is verreweg het beste boek over vogelbescherming, dat ooit is verschenen. Geen wonder, want de auteur Forstmeister Karl Haenel is sedert jaren rijksadviseur voor vogelbescherming in Beieren, waar van regeeringswege en door particulieren sinds jaren met groote geestdrift, offervaardigheid en wetenschappelijk inzicht de belangen der vogels en der vogelvrienden worden behartigd. Sedert eenige jaren is Haenel ook directeur van de Vogelwarte Garmisch. Maar hij is ook houtvester gebleven en de regeering heeft hem zooveel assistenten toegevoegd, dat hij en de houtvesterij en de vogelstudie en vogelbescherming met volle kracht kan bedrijven.

Er is geen enkele vraag op het gebied van vogelbescherming, die in dit boek niet beantwoord wordt, of op zijn minst toch grondig overwogen. Hier ontmoeten wij den practischen idealist in zijn volle ontplooiing. Ge vindt er allerlei systemen van nestkastjes beoordeeld en aanwijzingen omtrent hun behandeling, een bijzonder grondige verhandeling over den aanleg van vogelboschjes voor de „struweelbroeders”, een uitvoerige bespreking over het wintervoer en zeer behartigenswaardige wenken omtrent schadelijk gedierte. Haenel laat zich over katten niet zoo hatelijk uit, als vele vogelbeschermers wel doen, integendeel hij waardeert ze zelfs boven honden, maar wil toch hun aantal beperken en geregeld hun klauwen knippen, dan kunnen ze alvast niet zoo gemakkelijk in de boomen klimmen. Zoo zit dit boek vol met alleronderhoudendste bijzonderheden en ik zou wel bladzijden kunnen vullen met leerzame en amusante aanhalingen of in onze Vragen en Korte Mededeelingen een rubriek openen: „Uit Haenel”. Doch laat ik voorloopig volstaan met te zeggen, dat wij in dit boek de nobele en nog lang niet genoeg op haar waarde geschatte zaak der vogelbescherming op uitmuntende wijze behandeld vinden door een groot deskundige, en tegelijk een edel mensch met fijnen zin voor natuurschoon.

JAC. P. TH.

A. BURDET, *Waalenburg en Texelsch duin*. Twee series van prentbriefkaarten. Uitgave ten voordeele van de Vereenigen tot Behoud van Natuurmonumenten en Vogelbescherming. Prijs per serie van 12 stuks f 0.50.



Fig. 1. Strandpleviertjes met jong in 't bloeiend Engelsch Gras. Waalenburg-Texel.

Uit zijn nieuwste films heeft Burdet de meest pakkende momenten uitgezocht en daarvan door de firma van Tijn en Zack zeer fraaie koperdruk-cliché's laten maken. Zodoende hebben deze prentbriefkaarten een zeer bijzonder karakter verkregen en munten zij uit door artistieke groepeerings, levendigheid van voorstelling en actualiteit. Een tweetal kunnen wij hierbij afdrucken. Het is de bedoeling, om deze uitgave nog verder voort te zetten, zoodat de koopers de gelegenheid



Fig. 2. *Grutto in 't Hooiland. Waalenburg- Texel.*

hebben, om een uitgebreid album aan te leggen over de Nederlandsche Vogels. Wanneer men weet, dat Burdet reeds meer dan honderd soorten van onze vogels heeft gefilmd, kan men aannemen dat zulk een album groote kans op volledigheid begint te krijgen. Tegen toezending van postwissel of giro. (Secretaris Natuurmonumenten, Heerengracht 540, Amsterdam, postgiro 32391) krijgt men de kaarten toegezonden: Serie 1: Waalenburg. Serie 2: Texel's Duin.

JAC. P. TH.

A. Mellink: Leerboek der Dierkunde, in het bijzonder voor het onderwijs aan de kweek-scholen. Deel II 300 p.p. met 302 illustraties en 9 gekleurde platen, (bij J. B. Wolters, Groningen etc. Ingen. f 2.90 Geb. f 3.25.

Zooals we van Mellink wel verwachtten, gaat ook dit leerboek al meer en meer in de richting van het leeren kennen van werkelijk levende dieren in hun natuurlijke omgeving, wat natuurlijk voor aankomende onderwijzers van het grootste belang is. Het zou wel goed zijn, wanneer op de acte-examens van de candidaten geëischt werd, dat zij één of twee Nederlandsche landschappen kennen met hun geologische gesteldheid, flora en fauna. Dat zou de studie gemakkelijker, aangenamer en voor de volksopvoeding veel belangrijker maken. Mellink's boek stuurt aardig in die richting. De tekst is rijk, accuraat en overzichtelijk en bijna heelemaal vrij van de flatertjes, die zoo lang in onze leerboeken stand kunnen houden. Evenwel heeft de angel van de sociale wesp wel degelijk weerhaakjes en de graafwespen zijn ook angeldragers. De firma Wolters heeft nu ook eens ferm in de bus geblazen voor mooie nieuwe illustraties.

JAC. P. TH.



VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Uilenballen. Door vriendelijke bemiddeling van den heer J. Drijver ontving ik thans ook van den boschwachter te *Oisterwijk* van de Ver. tot Behoud van Natuurmonumenten een zending uileproppen van drie verschillende plekken in dennenbosch afkomstig. De resten van elke vindplaats waren bij elkaar gehouden. Van deze drie partijtjes telde het eene een tiental groote grijze proppen, die geheel uit haar bestonden, doch slechts de skeletresten van zeer weinig muizen bevatten (n.l. 1 rosse woelmuis, 1 boschmuis, 2 spitsmuizen) en van één mol de beenderen en klauwen der voorpooten, benevens een onderkaakshelft. Geen enkele vogel- of